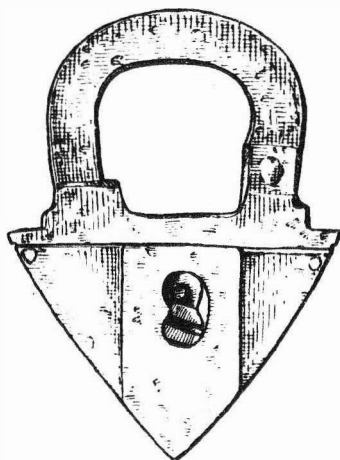

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

BRNO 1981

zároveň s Konůvkami.

Kovové nálezy představují čtyřboké šipky, nože, přezky, podkovy, hřebky, 1 srp, bronzový kloboučkovitý kotouček, který pokládáme za puklici štítu, zlomky různých kování, klíček válečkového závěsného zámku a trojboký závěsný zámek úplný /obr. 22:4/. Analogie některých nalezených předmětů z dosud publikovaného materiálu neznáme. Je to např. zlomek kostěné, osoustružené destičky s několika vyvrtnými otvory, z nichž v jednom třetí dřevěný nýt /obr. 22:6/. Stejně dosud neznámý je železný předmět zobáčkovitého zakončení, který pokládáme předběžně za napínák pro kuži a při této příležitosti vyzýváme k diskusi o této eventualitě /obr. 22:1/.

Ze starších nálezů z Kepkova máme malou bronzovou amforku, za jejíž určitou analogii je možno pokládat nález B. Polly /Pella B. 1962 Středověká zaniklá osada na Spiši-Zalužany, SAV Bratislava, 146, obr. 112/17, 205, tab. IX.10/, ta je však lépe zachována a jeví dokonalejší výrobní provedení. Amforka z Kepkova je silně poškozena ohněm, což pokládáme za jeden z dalších dokladů válečného počtu z r. 1468. Celá spodní zaoblená část závěsné nádoby byla žárem vytavena, při čemž něco taveniny přeteklo na hrdlo nádoby a na její ouško /obr. 22:2/. Zachovalo se však druhé, protilehlé ouško, které je na rozdíl od zalužanského nálezu čtyřhranné s vertikální. Zach. výška amforky z Kepkova činí 50 mm, rozměry zalužanské neznáme, podle fotografie soudíme, že se obě příliš neliší, kepkovská má však širší hrdlo, Ø 20 mm, a zdá se banatější, neboť zalužanská je s jedné strany podle popisu zcela plochá. Navíc je zdobena štítkem s majuskulní iniciálou, která umožňuje její datování do 14. - 15. stol., zatím co pro naši amforku nemáme přesnější datovací oporu.

Předpokládáme, že výzkum Kepkova se podaří dokončit r. 1980.

Fortssetzung der Grabung des Kastelles Kepkov /Gemeinde Nižkovice - Hrašpice/ im Žďánický Wald. Bei der Grabung im Jahre 1979 hat man Relikte bestimmter Objekte festgestellt, die zum Kastell Kepkov gehörten, aber bereits hinter seinem äusseren Wall angebracht waren. Es wird notwendig sein ihre Vermessung und Abdeckung vorzunehmen. Bei Rašovice auf der sog. Lokalität Na hrádku ist eine fast genaue Analogie von Kepkov, ebenfalls mit zwei Wällen und abfallenden Gräben festgestellt worden. Vorläufig wurden Keramikfunde und Metallgegenstände gewertet, die bisher bei der Grabung des Gipfelplateaus von Kepkov gewonnen wurden.

NÁLEZY NA HRADISKU TEPENCI V ROCE 1979

/Jívová, okr. Olomouc/

Václav Burian, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

Po dosažení hranice těžební stěny kamenolomu, kterým byla devastována akropole hradiska, došlo opět k odkrytím pravěkých a středověkých kulturních vrstev, které pokračují ve zbylém areálu opevnění. Při opětné terénní pochůzce v srpnu 1979 bylo možno konstatovat pokročilý stav v narušování odkrytých profilů. Tak ve vzdálenosti ca 150 m sev. směrem od nejvyššího bodu bývalé akropole /kóta 496,7/ byly ve vrstvách často atypických zlomků keramiky zjištěny střepy hlásící se do druhé poloviny 14. století. Jsou to vesměs rozevřené okrajové fragmenty z hrubšího materiálu s příměsí písku nebo střepy jemnější struktury, zdobené na podhrdlí třemi linkami a linií drobných šikmých vpichů, na vnitřní ploše též u okraje třemi širokými výžlabky. Mimo keramiky se vyskytly ve stejné vrstvě i přímé stopy sídelního objektu ve formě úlomků červeně přepálené mazanice s otisky pravouhlé hrany.

Funde auf dem Burgwall Tepenec im Jahre 1979 /Jívová, Bez. Olomouc/. In dem durch die Förderung des Steinbruches abgedeckten Terrainprofil wurden wiederum Kulturschichten festgestellt, die keramisches Material und Lehmewurf aus dem 14. Jahrhundert enthielten.

ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY V UHERSKÉM HRADIŠTI V ROCE 1979

/okr. Uherské Hradiště/

Robert Snášil, Rudolf Procházka, Slovákcké muzeum Uherské Hradiště

V roce 1979 byl v Uherském Hradišti zahájen za podpory orgánů ONV a MěstNV dlouholetý systema-

tický archeologický průzkum, vyvolaný demoliceí jednotlivých domů a vznikem rozsáhlých proluk v historickém jádru, určených postupně k nové zástavbě. Cílem průzkumu je postihnout celkový vývoj od založení města v polovině 13. století, a v souvislosti se staroslovanským osídlením nejbližšího okolí pokusit se postihnout význam někdejšího ostrova před městskou lokací. Závažnost úkolu je podtržena i skutečností, že v jádru Uherského Hradiště nebyl dosud proveden žádný rozsáhlejší archeologický výzkum.

1. Hradební ulice, parcela č. 25, prostor demolovaného pivovaru. Předstihový výzkum byl uskutečněn prostřednictvím těžkých mechanismů na ploše ca 800 m², uvnitř prostoru, vymezeného bývalým gotickým a barokním opevněním. Zjištěno bylo původní koryto řeky Moravy nebo jeho ramene /dna však nebylo dosaženo/, které zaniklo zvedáním úrovně dna při změně hydrologického režimu a dosypáním ještě před 14. stoletím. Zbývající zúžené části bylo použito pro vybudování gotického vodního příkopu. Význam zjištění spočívá v částečném vymezení plochy ostrova, na němž bylo v 50. letech 13. století založeno město Hradiště. Původní obvod ostrova byl patrně cele respektován kamenným gotickým opevněním, dobudovaným převážně ve 14. století. K plošnému rozšíření došlo do 17. století. Tento stav je znám již z nejstarších městských vedut. Z výzkumu i studia vedut a mladších vojenských plánů vyplývá, že ramena řeky měnila svoje koryta, a tedy, že i obvod a konfigurace ostrova se v průběhu století měnila. S tím bude nutno počítat při dalších výzkumech, zejména v okrajových částech historického městského jádra.

2. Otakarova ulice, č. popisné 103, nádvoří barokní prachárny a zbrojnice, nyní budovy galerie Slovákckého muzea. Zjišťovací průzkumem byla odkryta kamenná barokní studna s vnějším kaskádovitým obvodovým prstencem cihlového zdiva v horní části, vestavěná do předkopané a vydřevené jámy čtvercového pudorysu. Dvěma přílehlými sondami bylo zjištěno 3 m silné souvrství, skládající se z 8 základních vrstev, datovaných od 9. století do současnosti. Kromě toho byly zachyceny zbytky objektu ze 14. století. Prostor byl věnován do městských hradeb až v 1. pol. 16. století, do té doby se tu rozkládalo menší předměstské sídliště. Zároveň tu byla poprvé na území města zachycena intaktní sídlištní velkomoravská vrstva.

3. Otakarova ulice, čísla parcel 128 až 130. 1. etapa předstihového výzkumu na místě demolovaných domů, přiléhajících k městskému opevnění. Mechanizačně byla skryta plocha ca 600 m² na úrovni 17.-18. století. Sondážní a plošný výzkum, zejména na p. č. 129 - 130, zjišťoval opět mohutné sídlištní velkomoravské souvrství, dále zbytky tří srubových obydlí /součást usedlosti?/ s kamennými pecemi a dřevěnou úpravou podlah z 2. poloviny 13. století, kulturní vrstvy s nálezy 14. století, šitévanou podlahu stavby s kulovou konstrukcí a parcelní hranici shodnou s parcelací 129/ 130 včetně odpadní jámy z 15. století. Obdobně jako na nádvoří dnešní galerie, byly objekty a tedy i toto předměstské sídliště pojato do městských hradeb až v 1. pol. 16. století. Kamenné hradby byly v těchto místech zahleubeny spodními základovými částmi až do velkomoravského souvrství. Již před výstavbou opevnění byl prostor osazen řemeslníky-hrnčíři, jak dokládají četná střepoviště ze 16., ale též 17. století a nejstarší zachovaný název ulice z roku 1603 - Hrnčířská. Z 18. století pochází studna s kamenným kruhovým pláštěm, kladeným na sucho, vybudovaná v předkopané kruhové jámě. Výzkumem bylo získáno 28.521 předmětů a jejich zlomků. Převažuje keramika, nalezeny byly mince, útržky plátna, kachle, pracovní nástroje, militaria, zlomky skleněných předmětů, zemědělské nářadí, části žerna, dětské hračky, apod. Výzkum bude pokračovat v roce 1980.

4. Tř. Obránců míru, zjišťovací průzkum opevnění. Průzkumem výkopu pro plynovod byla zjištěna část kamenného opevnění a odebrán archeologický materiál z intaktních horních vrstev. Byla prokázána oprávněnost hypotézy o průběhu gotických hradeb 14. století v těchto místech.

Archeologický výzkum v Uherském Hradišti v roce 1979 přinesl několik zcela nových poznatků: 1. obvod a konfigurace ostrova nebyla neměnná. 2. Poprvé bylo prokázáno staroslovanské osídlení ostrova prostřednictvím sídlištních kulturních vrstev. 3. V rámci středověkého osídlení mělo město alespoň jedno předměstí, situované až do poloviny 16. století vně hradeb.

Archäologische Grabungen in Uherském Hradišti im Jahre 1979 /Bez. Uherské Hradiště/. Im Zusammenhang mit der geplanten langjährigen archäologischen Untersuchung des historischen Kernes von Uherském Hradišti wurden im Jahre 1979 Vorsprungs- und Feststellungsgrabungen an vier Stellen eröffnet und realisiert. Bei der Hradební Gasse hat man das Flussbett der Morava oder ihres Armes festgestellt, in der Otakarova Gasse Nr. 103 wurde ein barocker steinerner Brunnen und eine Siedlungsschichtenfolge aus dem 9. Jahrhundert bis in die Gegenwart, in derselben Gasse auf den Parzellen Nr. 128-130 eine Siedlungsschichtenfolge und Objekte aus dem 9. bis 18. Jahrhundert inklusive eines Abschnittes der Stadtbefestigung aus der 1. Hälfte des 16. Jahrhunderts und Brunnen aus dem 18. Jahrhundert und in der Strasse Obránců míru der Teil einer gotischen Befestigung aus dem 14. Jahrhundert untersucht.

Die Grabungen, abgesehen davon, dass sie die ersten umfangreicheren intentionellen Aktionen im Gebiet des historischen Kernes waren, brachten einige völlig neue Erkenntnisse: der Umfang und die Konfiguration der Insel, auf der in den 50. Jahren des 13. Jahrhunderts eine Stadt lokalisiert war, änderten sich, sie waren nicht beständig. 2. Zum erstenmale hat man eine altslawische Besiedlung der Insel durch Vermittlung der Siedlungskulturschichten belegt. 3. Im Rahmen der Mitte des 13. bis Mitte des 16. Jahrhunderts hatte die Stadt mindestens eine Vorstadt, die ausserhalb der Wälle situiert war.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: doc. Dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě: závěsný zámek ze středověkého hrádku Kepkova
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné